

zodpovíte všechno» výtku nesvědomitosti, kteráž jest proto výrokem urážlivým, a stejně nachází i odpověď Rudolfa M-a, kterouž tuto výtku nesvědomitosti vrátil Dru. K-ovi, urážlivou; nelze prý v ní spatřovati kritiku, poněvadž neobsahuje skutkových tvrzení, nýbrž jest obecným urážlivým rčením. Především dlužno vytknouti, že neodpovídá spisům, zjišťuje-li rozsudek, že Rudolf M. vrátil Dru. K-ovi výtku nesvědomitosti, neboť pak by mu byl musil odpověděti ve smyslu tom, že také Dr. K. »zodpoví všechno«. Toho však Rudolf M. neučinil, nýbrž pronesl výrok: »Tolik svědomí jako vy, pane doktore, mám já také«. Ač přestupek dle § 312 tr. zák. nevyžaduje urážky takového stupně, jak ji vyhledává skutková povaha urážek na cti dle XII. hlavy tr. zák., přece v uvedeném výroku vůbec žádného urážlivého obsahu a tedy skutkové povahy přestupku § 312 tr. zák. shledávati nelze. Rudolf M. výrokem svým Dr. K-a nejen neobviňoval, nikterak ho nesnižoval, nesesměšňoval, ani osobní jeho cti žádným způsobem se nedotýkal, ale ani na úkor právě zastávané veřejné funkce Dra. K-a nebylo v nejmenším ničeho podniknuto. Rudolf M. stavěl se pouze v otázkách svědomí na stejný stupeň s Drem. K-em a odmítal předhůzku právě pronesenou, že by snad byl méně svědomitým, než Dr. K. Takovou výtku odmítnouti bylo pouze ochranou vlastní cti, ve kteréž byl Rudolf M. Drem. K-em napaden. Odsouzení Rudolfa M-a nestalo se tudíž po právu. Nejvyšší soud byl v tomto směru oprávněn přezkoumati rozsudky nižších soudů, poněvadž výroky jejich o urážlivosti slov Rudolfa M-a: »Tolik svědomí jako vy, mám já také«, nejsou skutkovým zjištěním, jímž by zrušovací soud byl vázán, nýbrž právním úsudkem co do objektivní skutkové povahy přestupku § 312 tr. zák. na rozdíl od pouhé beztrestné kritiky a od urážek na cti podle XII. hlavy trestního zákona. Při rozhodování v této věci položil si však nejvyšší soud také otázku, může-li v tomto případě, kde i urážející náměstek starostův, Rudolf M., jest osobou v § 68 tr. zák. jmenovanou, jež nacházela se ve výkonu služby, ustanovení § 312 tr. zák. přijíti vůbec v úvahu. Otázku tu zodpověděti dlužno záporně. Ze zařazení § 312 tr. zák. do šesté hlavy druhého dílu trestního zákoníka »O přestupcích proti veřejným zřízením a opatřením, které náležejí k společné bezpečnosti« a ze slovního znění tohoto paragrafu jest patrné, že ustanovením tím mají býti chráněny úřední osoby, nacházející se ve výkonu svého úřadu, své služby nebo vrchnostenského příkazu, proti osobám, proti nimž směřuje jejich autorita. Předmětem zvláštní ochrany není osobnost dotyčné napadené úřední osoby, nýbrž její autorita a tím i autorita veřejné moci vůči veřejnosti, neboť autorita ta jest podmínkou zdárného výkonu úřadu, služby nebo rozkazu. Je-li však, jako v tomto případě, také urážející veřejným funkcionářem po rozumu § 68 tr. zák. a nachází-li se ve výkonu svého úřadu, nejde o ochranu veřejné autority napadené úřední osoby, nýbrž o ochranu její osobní cti, která chráněna jest zvláštními ustanoveními trestního zákona. Měl tedy i z tohoto důvodu býti Rudolf M. sprostěn z obžaloby pro přestupek dle § 312 tr. zák., poněvadž není zde skutkové povahy tohoto přestupku.

Čís. 1012.

V tom, že byl veřejný orgán u výkonu služby nazván »cikánem«, jest spatřovati urážku dle § 312 tr. zák.

(Rozh. ze dne 18. listopadu 1922, Kr II 656/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona právem: Rozsudkem okresního soudu v Kroměříži ze dne 24. dubna 1922 porušen byl zákon v ustanovení § 312 tr. zák.

Důvody:

Ole obsahu spisů okresního soudu v Kroměříži našel dne 13. dubna 1922 četnický strážmistr Karel L., jdoucí služebně obchůzkou s četníkem na zkoušku Eduardem S-em, v lese blíže Ch. čerstvě useknutý jasan. Ponevadž spatřil od místa, kde jasan ležel, odcházeti 13letého Antonína B-a, který odešel ke své matce, Augustině B-ové, jež tam sbírala klestí, vzniklo v něm podezření, že snad Antonín B. onen jasan usekl. Strážmistr L. vyzval pak Antonína B-a, aby šel s četnickou hlídkou na místo činu za účelem pátrání po ukryté snad sekyře, a v tom okamžiku pronesla Augustina B-ová proti strážmistru L-ovi slova »kluk tam nebyl, vy jste cikán«. Při hlavním přelíčení dne 24. dubna 1922 u okresního soudu v Kroměříži doznala obžalovaná Augustina B-ová, že řekla strážmistru L-ovi, že je cikán, že však nemínila uraziti ho tímto výrokem, že prý to znamená v jejich prostém nářečí tolik, že nemluví pravdu, a že mínila prý tím říci, že strážmistr mluví nepravdu, a že jen jako prostá žena použila takového vulgárního výrazu. Přes to však, že obžalovaná se doznala, vynesl okresní soud v Kroměříži rozsudek osvobozující ze dne 24. dubna 1922 pro přeštok dle § 312 tr. zák.; v důvodech má sice čin obžalované za objektivně prokázaný, avšak po stránce subjektivní vychází z názoru, že prý u obžalované schází úmysl urážlivý a vědomí urážlivosti výroku, an prý výrok »vy jste cikán« pronesen byl obžalovanou vůči četnickému strážmistru nikoliv v nějakém zlém úmyslu, nýbrž proto, aby mu řekla, že mluví nepravdu. Při tom odůvodňuje soud tento svůj názor ještě dále tím, že prý všeobecně jest známo, že na venkově slovo »cikánit« znamená mluvit nepravdu, a cikán je ten, kdo mluví nepravdu a že výrok sám není nijak opovrhlivý, ba ani ponižující, zejména uváží-li se, kým byl pronesen. Rozsudek tento, jenž vešel v moc práva, spočívá na právně mylném názoru. Odporovati úředně zakročujícímu četníkovi tím, že je nazýván cikánem, vybočuje z mezí pouhého hájení se, které by se cti a sebevědomí úředně vystupujícího veřejného orgánu nedotýkalo a naprostou nevážnost mu neprojevilo. Uvádí-li rozsudek, že obžalované scházel urážlivý úmysl a vědomí urážlivosti výroku, ježto ho neužila ve zlém úmyslu, nýbrž pouze, aby četníkovi řekla, že nemluví pravdu, neboť na venkově že znamená slovo »cikánit« mluvit nepravdu, stačí poukázati k tomu, že i venkov dobře rozeznává mezi slušnou a nemístnou mluvou a že tudíž pro styk zevní nelze užiti forem, doma třeba obvyklých, jako na příklad všeobecné tykání a pod. Že by si takového nerozeznávání Augustina B-ová nebyla vědoma, rozsudek nezjišťuje, zejména, že by si nebyla toho vědoma, že mluví s orgánem moci veřejné, jemuž šlo o výkon služební. Také nelze přisvědčiti názoru, že slovo »cikánit« znamená mezi lidem mluvit nepravdu, t. j. býti mylného nebo nesprávného náhledu, což jedině by mohla býti obvyklá a dovolená forma odporu proti určitému tvrzení, nýbrž porušený význam toho slova mohl by býti jen »drze lháti« dle příslovečného rčení »lže jako cikán«, neboť v představách a dle zkušenosti prostého lidu

českého žije kočující cikán jen jako člověk, osobní a majetkové bezpečnosti svrchovaně nebezpečný, jenž je všude a vždy postrachem venkova. Přirovnávati někoho k cikánovi, označovati někoho jako člověka s vlastnostmi cikána, jeví se tudíž býti vůči každému vyslovenou a nepochybnou urážkou, tím více vůči osobě požívající ochrany § 68 tr. zák., kde ve smyslu § 312 tr. zák. netřeba ku splnění skutkové podstaty tohoto přestupku, aby urážka byla intensity, spadající pod ustanovení XII. hlavy II. dílu tr. zák., nýbrž stačí jakýkoliv projev, kterým snižován anebo zlehčován jest výkon úřední, kterým trpí zájem veřejný a kterým veřejná autorita jest dotčena.

Čís. 1013.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

V tom, že jednáno bylo proti zákazům vydaným z ohledů zdravotních, nelze ještě spatřovati pletichy. Lhostejno, že obchodník zaměstnával při provozování svého obchodu osoby, jež neměly živnostenského oprávnění.

(Rozh. ze dne 20. listopadu 1922, Kr I 728/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného Josefa M-a do rozsudku lichevního soudu při krajském soudě v Mladé Boleslavi ze dne 1. června 1921, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přečinem dle § 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., zrušil napadený rozsudek a sprostil dle § 259 čís. 3 tr. ř. obžalovaného z obžaloby pro přečim pletich dle § 11 čís. 4 zákona o lichvě, spáchaný prý tím, že v měsíci srpnu 1920 v době, kdy pro vypuknuvší slintavku a kulhavku nařízena byla uzávěra, smluvil se s obžalovaným Emilem K-em, že nakoupí podsvinčata za účelem dalšího prodeje, a že společně s ním koupil v N. od Emila B-a 5 podsvinčat, z nichž Emil K. tři kusy v D. se ziskem prodal.

Důvody:

Zmateční stížnosti, pokud se dovolává důvodu zmatku čís. 9 a) § 281 tr. ř., nelze upříti oprávnění. Dle názoru zrušovacího soudu podřadil zde lichevní soud skutkový děj, který byl jím vzat za prokázaný, neprávem pod ustanovení zákona lichevního o přečinu pletich. Pletichami rozumí se všechna úmyslná jednání, jež hledíc k poměrům válkou vyvolaným, vybočují z mezí řádného obchodování a jsou způsobila stupňovati cenu předmětu potřeby. Podloudnost, pokoutnost jednání musí souviseti s poměry válkou vyvolanými. Toho zde potud není, pokud nalézací soud shledává pletichy v tom, že obžalovaný jednal proti zákazům, z ohledů zdravotních vydaným, proto, že řádila tehdy v okolních krajích slintavka a kulhavka. Dle toho nebyl sice obchod s podsvinčaty úplně volným; avšak nikoliv z příčin válkou vyvolaných, nýbrž z ohledů jiných, které se vyskytovaly i před válkou a vedly i tehda k zákazu obchodování. Jednání proti takové záповědi nepodléhá sankci lichevního zákona, nýbrž mohla by snad býti řeč o přestoupení ustanovení § 19 zákona o dobytčím moru ze dne 6. srpna 1909, čís. 177 ř. zák. Pokud se druhé okolnosti dotýče, že totiž obžalovaný M. spojil se s Emilem K-em k obchodu, jelikož se obával, že by